

lezen niet in de hand. Van den anderen kant echter moeten wij het enthousiasme van den schrijver voor zijn onderwerp en de moeite, welke hij zich geeft om voor iederen lezer duidelijk te zijn, waardeeren.

A. J. HENNEMAN.

FRANZ KEYSER, *Die Elektrochirurgie*, FISCHERS Medizinische Buchhandlung, Leipzig. 1931. 238 bldz. Prijs: Rm. 52.—.

Besproken wordt de werking der electrocoagulatie op organen, oppervlakkige en diepe weefsels, bloedvaten enz., waarbij duidelijk wordt weshalve groote vaten niet gecoaguleerd kunnen worden. Niet de verhitting doch de rechtstreeksche aanraking van den hoogfrequenten stroom steriliseert de weefsels, hetgeen van belang is voor het veilig uitsnijden van geïnfecteerde weefsels.

In het clinische gedeelte, dat 170 bladzijden beslaat, geeft KEYSER aanwijzingen (in originali na te lezen) omtrent de electrochirurgische techniek bij alle mogelijke chirurgische aandoeningen. Hoofddomein is de behandeling van kwaadaardige gezwellen. Het dwingt bewondering af, dat de schrijver tracht volstrekt inoperabele gevallen toch tot genezing te brengen, al moeten daarvoor geweldige ingrepen verricht worden. Anderszins verwondert Ref. zich over dergelijke a priori nuttelooze ingrepen. Immers coagulatie van de zichtbare, oppervlakkige metastases zal de onzichtbare diepe metastases niet doen verdwijnen. Desondanks is KEYSER'S streven te prijzen, aangezien het hem zeker gelukt door uiterst radicale operaties een aantal zieken, die anders verloren zouden zijn, duurzaam te genezen (vele jaren). Belangrijk is het laatste hoofdstuk. KEYSER, die de infectietheorie van het carcinoom voorstaat, hoopt het op grond van clinische ervaring zoover te brengen, dat hij ieder carcinoom kan onderbrengen in één van 8 groepen, afhankelijk van de virulentie der gezwelcellen (onderscheiden worden vier graden) en van het weerstandsvermogen van weefsels en weefselvochten (onderscheiden worden twee graden). Ter vermindering van de virulentie van het gezwel eenerzijds en verhooging van het weerstandsvermogen anderzijds worden verdere maatregelen genomen o.a. de driephasetherapie, de isamineblauw- en de loodjodideinspuitingen en met name de door den schrijver systematisch toegepaste entstofbehandeling (inspuiting met een suspensie van gezwelstukjes in gecarboliseerde NaCl-oplossing). Woorden van bijzonderen lof komen der photographe toe. Papier, druk en de verzorging der afbeeldingen zijn voortreffelijk.

IGN. OLJENICK.

H. VIOLLE, *La fièvre ondulante*. Uitg. MASSON & Cie. Paris, 1931. Prijs 18 frs.

Het eischt van den belangstellenden buitenstaander gewoonlijk niet geringe inspanning, wanneer hij zich op de hoogte wenscht te stellen van een veel bewerkt, nieuw vraagstuk. De samenstelling van een goede eenvoudige samenvatting mag in zulk een geval verdienstelijk werk worden genoemd. De ruime be-